T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 920
KARAR NO : 2015 / 946
KARAR TR : 28.12.2015

ÖZET: Davalı İdarece kamulaştırma yapılmaksızın yol geçirilmesi suretiyle dava konusu taşınmaza kamulaştırmasız el atılmasından doğan zararın tazminine yönelik bulunan davanın haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1-F.Y. (Aynı zamanda idari yargıda)
2-Z. K. (Aynı zamanda idari yargıda)
3-F. B. (Aynı zamanda idari yargıda)
4-F. B. (Aynı zamanda idari yargıda)
5-E. D.B. (Aynı zamanda idari yargıda)
6-Ş.E. (Aynı zamanda idari yargıda)
7-B. E. (Aynı zamanda idari yargıda)
8-Ş. İ. (Aynı zamanda idari yargıda)
9-B. B.
10-K. B.
11-A.B.
12-B.K.
13-S.B.
14-M. B.
15-H.G.
16-A. A.
17-K. K.
Vekili : Av.F.D.
Davalılar : 1-Osmangazi Belediye Başkanlığı (Aynı zamanda idari yargıda)
Vekili : Av.T.Y.
2-Bursa İl Özel İdaresi
Vekili : Av.Y.G.
İhbar Olunan: Milli Eğitim Bakanlığını Temsilen Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Vekili : Av.S.E. A.

O L A Y : Davacılar vekili, Osmangazi Belediye Başkanlığı ve Bursa İl Özel İdaresini davalı olarak göstermek suretiyle dava dilekçesinde özetle; müvekkillerinin hissedarı oldukları Bursa, Osmangazi İlçesi, Yunuseli Mah., 6560 ada, 31 parsel, aynı mahalle 4883 ada, 1 parsel, aynı mahalle 9075 ada, 1 parsel, aynı mahalle 8881 ada, 1 parsel sayılı taşınmazların imar uygulaması sonucu oluşmuş imar parselleri olduklarını, imar uygulaması ile birlikte uzun yıllardan beri ilköğretim, lise alanı olarak planlandığını, ancak bugüne kadar tahsis amacına uygun tesis kurulmadığı gibi taleplerine rağmen kamulaştırma işlemi yapılmadığı gibi imar planı değişikliği de yapılmadığını, hukuki el atma nedeniyle müvekkillerinin mülkiyet haklarının kısıtlandığını, tazminat konusunda davalı idareler ile uzlaşmak istemediklerini belirterek, fazlaya ilişkin talep hakları saklı kalmak kaydıyla 7.800,00 TL kamulaştırmasız el atma tazminatının yasal faizi ile birlikte davalılardan tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Bursa 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 6.6.2012 gün ve E:2011/579, K: 2012/394 sayı ile, davaya bakma görevinin idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar davacılar vekilince temyiz edilmiştir.

Yargıtay 5. Hukuk Dairesi 20.12.2012 gün ve E:2012/18903 K:2012/27713 sayılı kararı ile, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun benzer konudaki 15.12.2010 gün ve 2010/5-662/651 sayılı kararı uyarınca imar planında Lise, ilköğretim ve park alanı gibi kamu hizmetine ayrılmış bulunan yerlere el atılmamış olsa dahi bedeline hükmedileceğine ilişkin kararında gözetilmesi üzerine, 3194 sayılı İmar Kanununun 10.maddesi amir hükmü uyarınca 1/1000 ölçekli uygulama imar planının kesinleştiği tarihten itibaren 5 yıl içinde kamulaştırma görevinin yerine getirilmemesi ve malikin mülkiyet hakkının süresi belirsiz şekilde kısıtlanması nedeniyle taşınmaz bedelinin ödenmesi gerektiğini, bu itibarla işin esasına girilip alınacak raporun da değerlendirilmek suretiyle, sonucuna göre hüküm kurulması gerektiği gerekçesiyle hükmün bozulmasına karar vermiş, bu karara karşı davalılardan Bursa İl Özel İdaresi vekili karar düzeltme isteminde bulunmuştur.

Yargıtay 5. Hukuk Dairesi 15.04.2013 gün ve E:2013/5025, K:2013/7217 sayı ile, dosyada bulunan kanıt ve belgelere, Yargıtay kararında yazılı gerekçelere göre karar düzeltme isteğinin HUMK'nun 440.maddesinde yazılı

nedenlerden hiçbirine uymadığı gerekçesiyle karar düzeltme talebinin reddine karar vermiştir.

Bursa 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 19.6.2013 gün ve E:2013/326 K:2013/454 sayılı kararında; her ne kadar Yargıtay bozma ilamında davaya bakma görevinin hukuk mahkemelerinin görev alanına girdiğinden bahisle Mahkemeleri tarafından verilen karar bozulmuş ise de, bozma ilamından sonra 11.6.2013 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 6487 sayılı kanunla değişik 2942 sayılı Kanunun geçici madde 6/10. maddesine göre 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 7 ve 8. maddeleri uyarınca düzenlenen 1/1000 ölçekli imar uygulama planına göre kamu hizmetine tahsis edilen kısımlar bakımından mülkiyet hakkına getirilen kısıtlamanın, genel ve düzenleyici bir işlem olan imar planıyla kamu hizmetine özgülenmesinden ve bu planda öngörülen kamulaştırma işlemlerinin zamanında yapılmamasından kaynaklandığının kabul edildiği, bu davaların 2577 sayılı Kanun'un 2 2/1-b maddesi uyarınca İdari Yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacılar Ş. İ., B.E., F. B., F.B., Z.K., F.Y., E.D.B., Ş.E. vekili, Osmangazi Belediye Başkanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nı davalı olarak göstermek suretiyle, müvekkillerinin hissedarı oldukları Bursa, Osmangazi İlçesi, Yunuseli Mah., 8881 ada, 1 parsel sayılı taşınmazın 1/1000 ölçekli imar planı uygulaması kapsamında ''Eğitim Tesis Alanı" olarak planlandığını, ancak bugüne kadar tahsis amacına uygun tesis kurulmadığı gibi taleplerine rağmen kamulaştırma işlemi yapılmadığı gibi imar planı değişikliği de yapılmadığını, hukuki el atma nedeniyle müvekkillerinin mülkiyet haklarının kısıtlandığını, tazminat konusunda davalı idareler ile uzlaşmak istemediklerini belirterek, fazlaya ilişkin talep hakları saklı kalmak kaydıyla 10.000,00 TL kamulaştırmasız el atma tazminatının yasal faizi ile birlikte davalılardan tahsiline karar verilmesi istemiyle bu kez idari yargı yerinde dava açmıştır.

Bursa 1. İdare Mahkemesi:4.12.2015 gün ve E:2013/1418 sayı ile, dava konusu taşınmazlara kamulaştırmasız el atmadan doğan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, taşınmazlara fiilen el atılması ve kullanılmaları karşısında, görüm ve çözümünün adli yargı yerinin görevine girdiği gerekçesiyle, 2247 sayılı Yasa'nın 19.maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 28.12.2015 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde yapılan incelemede; davacılar vekili tarafından adli yargı yerinde açılan davada Osmangazi Belediye Başkanlığı ve Bursa İl Özel İdaresi davalı olarak gösterilmek suretiyle, Bursa İli, Osmangazi İlçesi, Yunuseli Mah., 6560 ada, 31 parsel, aynı mahalle 4883 ada, 1 parsel, aynı mahalle 9075 ada, 1 parsel, aynı mahalle 8881 ada, 1 parsel sayılı taşınmazların dava konusu edildiği, idari yargı yerinde açılan davada ise, davacılardan Ş.İ., B.E., F.B., F.B., Z.K., F.Y., E.D.B., Ş.E. bakımından, davalılar Osmangazi Belediye Başkanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı davalı olarak gösterilmek suretiyle Bursa İli, Osmangazi İlçesi, Yunuseli Mah., 8881 ada, 1 parsel sayılı taşınmazın dava konusu edildiği anlaşılmıştır. Her parselin kendi başına ayrı ayrı dava konusu olabileceği gerçeği karşısında davaya konu olayda davacılardan Ş.İ., B.E., F.B., F.B., Z.K., F.Y., E.D.B., Ş.E. ve davalılardan Osmangazi Belediye Başkanlığı bakımından, ve dahi ortak dava konusu edilen Bursa, Osmangazi İlçesi, Yunuseli Mah., 8881 ada, 1 parsel sayılı taşınmaz bakımından görev uyuşmazlığının doğduğu, bu bağlamda, 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da temin edilmek sureti ile 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Selim Şamil KAYNAK'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacılardan Ş.İ., B.E., F.B., F.B., Z. K., F. Y., E.D.B., Ş.E. adına kayıtlı olan Bursa İli, Osmangazi İlçesi, Yunuseli Mah., 8881 ada, 1 parsel sayılı taşınmazın 1/1000 ölçekli imar planı uygulaması kapsamında ''Eğitim Tesis Alanı'' olarak planlandığı, ancak bugüne kadar tahsis amacına uygun tesis kurulmadığı gibi taleplerine rağmen kamulaştırma işlemi yapılmadığı gibi imar planı değişikliği de yapılmadığı, hukuki el atma nedeniyle davacıların mülkiyet haklarının kısıtlandığı iddiasıyla, fazlaya ilişkin talep hakları saklı kalmak kaydıyla 10.000,00 TL kamulaştırmasız el atma tazminatının yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Dosya kapsamında yapılan incelemede; idari yargı dosyası kapsamında yer alan 22.10.2014 tarihli bilirkişi raporunda; davaya konu edilen 8881 ada 1 parsel sayılı taşınmaza ait çizilen krokide A harfi ile gösterilen 186,33 m2 lik kısım ile, C harfi ile gösterilen 7160,88 m2 lik kısımlara fiilen el atılmadığı, B harfi ile gösterilen 563,12 m2 lik kısma ise YOL AÇILMAK SURETİYLE fiilen el atıldığı belirtilmiştir.

Belediyelerin 3194 sayılı imar Kanunu 8. maddesi ve 18. maddesinin verdiği yetki ile arazi ve arsalar üzerinde imar planlarının hazırlanması ve yürürlüğe konulması, arazi ve arsa düzenlemesi gibi faaliyetleri kapsamında yaptıkları imar planlarından kaynaklanan işlemlerin tek yanlı ve kamu gücüne dayanan irade açıklamaları ile tesis edilen genel ve düzenleyici işlemler olduğu bu yönü ile de idari eylem ve işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargı yerlerinde çözümlenmesi gerektiği tartışmasızdır. Buna karşılık, davalı Bakanlıkça, Kamulaştırma Kanunu'nda öngörülen usul ve yöntemlere uygun idari nitelikte uygulama işlemleri yapılmaksızın, dava konusu taşınmazın bir kısmına fiilen el atması karşısında, idarenin bu eyleminin kamulaştırmasız el atma niteliğini taşıdığı açıktır.

Öte yandan, İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı

yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Nitekim, yukarıda belirtilen genel kabul doğrultusundaki Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 11.2.1959 günlü, E:1958/17, K:1959/15 sayılı kararının III. bölümünde, "İstimlaksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlak Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir." görüşüne yer verilmiştir.

Bu durumda, idarenin dava konusu taşınmaza kamulaştırmasız el atmasından doğan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, davalı idarece kamulaştırma yapılmaksızın taşınmaz üzerinde yol yapılması suretiyle taşınmaza el atılması karşısında, haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünün adli yargı yerinin görevine girdiği anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Bursa 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Bursa 1. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ: Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN görevli olduğuna, bu nedenle Bursa 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Bursa 1. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 19.6.2013 gün ve E:2013/326 K:2013/454 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 28.12.2015 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
ÖZGÜLDÜR	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Yüksel
AYDIN	AKBULUT	DOĞAN